

AKROPOLITÁN

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILIZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

č. 155

ÚNOR 2023

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

ÚNOR 2023 Filozofie pro život č. 155

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

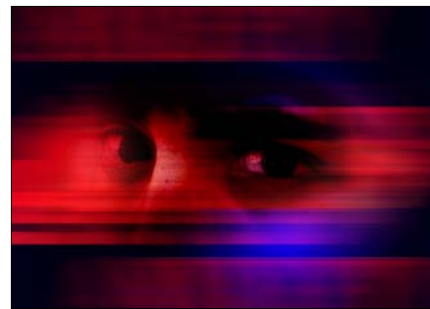
Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

KVALITA ŽIVOTA

7

CO DĚLAJÍ MRTVÍ NA ONOM SVĚTĚ?

9

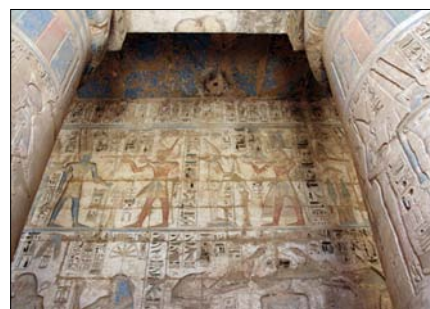
VULKÁN GIORDANO

12

CESTA HRDINY V MÝTECH

14

EGYPTSKÁ MALBA

Existuje moudrost Hlavy a moudrost Srdce. Charles Dickens

V této chaotické době, nad kterou „zůstává rozum stát“, mě zaujal výše uvedený citát, protože z nedostatku pochopení všeho, co se děje, námi cloumají emoce místo toho, abychom se zaměřili na city. Připomnělo mi to jak Mýtus o jeskyni ze 7. knihy Platonovy „Ústavy“, tak i Andersenovu pohádku „Sněhová královna“. Proč zrovna tyto? Protože pořád existují tací, kteří si myslí, že stíny jsou skutečnost, zatímco život je mýj. Protože pořád jsou tací, co mají ledové střípky v srdci a jsou lhostejní k utrpení jiných lidských bytostí, a to nejen na této planetě, ale i ve vlastním městě či sousedství.

Ve svém mýtu nám Platon popisuje jeskyni, v níž žije množství lidí připoutaných řetězy před zdi, na které se promítá život, protože za jejich zády je umístěn zdroj světla, před kterým nepřetržitě procházejí postavy, které mluví, mlčí, pracují či nic nedělají.

A pak se jednoho dne jednomu z diváků přetrhnou pouta, otočí se a uvidí za sebou věci a lidi, které považoval za skutečné před sebou, jako stíny na zdi. Ale také uvidí světlo, které proniká z vnějšího světa, tak zářivé, až ho oslepuje. Bude-li mít dostatek odvahy a pocítí touhu po dosažení pravdy, vydá se ke světlu, z jeskyně do opravdového světa. Bude-li nesobecký a pocítí lásku k ostatním lidem v jeskyni, vrátí se dovnitř, aby jim vyprávěl o skutečnosti navzdory tomu, že ho většina bude považovat za blázna.

Andersen to ve Sněhové královně pojal trochu jinak, ale význam je stejný. Zrcadlo, které odráží pokřivené a ošklivé obrazy, se rozbilo a jeho střípky se dostaly do očí a srdcí lidí, kteří už nevidí v ostatních krásu, dobro a pravdu, ale pouze ošklivost, lež a zlo. Střípky v srdci zledovatěly, zkameněly a každého zbavily vznešených citů a lásky.

A to se stalo i chlapci jménem Kay, který skončí v ledovém paláci Sněhové královny, kde by se přeměnil v bezcitnou sochu nebýt maličké Gerdy, jejíž láska k němu byla silnější než všechny nástrahy a hrůzy, nad nimiž musela zvítězit, když se vydala na cestu ho hledat.

Gerda je jako ten člověk, který opustil jeskyni, protože se nechce smířit s tím, že proti zlu a falši se nedá nic dělat. Její statečnost a láska k bližnímu jsou tak silné, že dokáží roztavit ledové střípky a umožní člověku prožít a procítit.

Ano, existuje moudrost hlavy, ale nikdy nesmíme zapomenout ani na moudrost srdce, protože svět bez srdce by byl jako věčná ledová zima, po níž nikdy nepříjde jaro, nikdy nerozkvetou louky milióny barev voňavých květů.

Války, hlad, nesnášenlivost rasová, náboženská, národnostní... Řešení můžeme hledat za pomoci moudrosti hlavy, ale abychom se do toho pustili, je před tím zapotřebí moudrosti srdce, protože pouze z lásky dokážeme zvítězit i nad tím, co se nám zdá nepřekonatelné. A hlavně, nad sebou samým, nad ledovými střípkami ve svých očích, které nám zamlžují zrak, a ve svém srdci, které nám brání jednat morálně.

Dokonce i Malý princ řekl, že správně vidíme jen srdcem. Ať je tedy v roce 2023 více srdcí, jejichž hlas bude slyšet.

Slavica Kroča

Jeden velmi bohatý muž
zemřel a probudil se v ráji.
Našel tam bohatě prostřený stůl plný
nejvybranějších pokrmů a nápojů.

Kolik to stojí? zeptal se.

Stojí to jen jeden haléř, zněla odpověď.

Muž si představil své obrovské bohatství,
které nashromáždil za celý život, a zaradoval se.

Ale když chtěl zaplatit,

potřásli odmítavě hlavou a řekli mu:

Ty ses toho moc ve svém pozemském životě nenaučil.

U nás platí pouze peníze, které jsi někomu daroval.

Muž zesmutněl. Byl náhle chudý jako žebrák,
neboť nikdy v životě nikomu nic nedal.

KVALITA ŽIVOTA

Jako logický důsledek požadavků naší technologické civilizace, založené na kvalitě a užitečnosti jejích výrobků, se pozornost konečně obrací k člověku, hlavnímu faktoru jakéhokoli civilizačního modelu, technologického či nikoli.

V průběhu let se dospělo k závěru, že objektivní kvalita hmotné výroby je tím lepší, čím lépe se cítí člověk-výrobce. Znovu platí, že pouze stroje nedokáží zcela dokončit dílo. Uspokojení touhy mít více majetku nebo vydělat více peněz nestačí k tomu, aby byl člověk šťastný. Proto se stalo módou zlepšovat kvalitu života. V tisících velkých, malých i středních firmách po celém světě byly zahájeny kampaně na zvýšení sebeúcty, vědomé účinnosti, smyslu pro účast a odpovědnost, na rozvoj mezilidských vztahů a správnou vzájemnou komunikaci.

To vše je velmi dobré a skutečně bylo v mnoha případech dosaženo pozitivních účinků: lidé jsou uvolněnější, pozornější ke své práci a lépe souzní s prostředím, ve kterém pracují. Ale věříme, že tím záležitost nekončí. Tato kvalita života má výchozí motivaci, která nezahrnuje celé lidské

spektrum. Hledá větší a lepší výrobu, ale obvykle nebere v úvahu další vnitřní potřeby spojené s podmínkou žít a čelit mnoha desítkám situací, které ne vždy souvisejí s prací a produktivitou. Člověk logicky potřebuje materiální prostředky – více či méně technizované –, které mu umožní důstojně existovat. A především mu umožní soutěžit a získat místo uprostřed společenství, které měří lidi podle toho, co mají, a podle prestiže, které dosáhli.

Nesmíme však zapomenout, že spolu s touto materiální existencí existují pocity, které nejsou vždy jednoznačné, a ty, již je prožívají, činí šťastnými, nebo je naopak sužují. Myšlenky, které nejsou vždy jasné ani vyřešené, a které ztěžují určitý pohyb vpřed, volbu budoucnosti. A ještě bychom mohli přidat další prožitky, duchovní nebo metafyzické, které se náhle objeví ve vědomí žádající odpovědi na věčné záhady.

Abychom mohli mluvit o opravdové kvalitě života, musíme zvažovat člověka v jeho celistvosti, a ne pouze to, co může dát a vyrobit. Musíme zvážit výchovu, která od nejtělejšího věku dbá o psy-

Psyché, Alexandre Cabanel

chický, mentální, morální a duchovní rozvoj těch, kteří později budou muset dát to nejlepší ze sebe, když se nejprve oni sami stanou lepšími.

V psychickém aspektu je důležité, aby každý uměl rozlišit své každodenní a pomíjivé emoce od hlubokých citů, které se mohou a musí žít, aby přetrvaly a poskytly trvalé štěstí. Dokud si budou lidé kvalitu života spojovat s některými povrchními a proměnlivými emocionálními zkušenostmi, na které se klade důraz a o něž je zájem, nebudou existovat lidé, již si nejsou jistí ani sami sebou ani těmi, které mají kolem sebe. To proměnlivé může být na nějakou dobu zábavné, ale nepřináší to žádnou záruku kvality.

V tom mentálním nestačí jen studovat, jak je to dnes chápáno, protože realita nám ukazuje, jak snadno se zapomíná to, co jsme se nedostatečně naučili. Je třeba se učit, inteligentně si pamatovat, shromažďovat zkušenosti vlastní i zkušenosti ostatních, učinit veškeré učení natolik životně důležité, abychom získali také na této úrovni určitou kvalitu života.

V tom morálním, ačkoli každodenní příklady naznačují opak, je nezbytné rozvíjet latentní ctnosti ve všech lidských bytostech. Není důležité,

že není v módě být dobrý, čestný, spravedlivý, rozvázný, zdvořilý, odvážný, velkorysý, důstojný. Jednoduše, bez těchto a dalších podobných charakteristik nebude kvality života. A činy to ukazují.

V tom duchovním, aniž bychom upadali do fanatických a nesmlouvavých vzorců, je třeba nabídnout východisko z neklidu duše, která chce vědět, co děláme tady, ve světě, odkud přicházíme a kam směřujeme. Je množství učení a rad velkých mudrců, těch včerejších a dnešních, které poukazují na perspektivy v tomto smyslu. Musíme je umět využít a zbavit se předpojaté ješitnosti a pocitu, že nám nikdo nedokáže předat nic hodnotného, a tím spíše, jedná-li se o pojetí, která překonala čas od starověku. Všichni opravdu chceme kvalitu života. Ale chtějme dát životu jeho opravdový a široký smysl a chtějme, aby nás kvalita učinila lepšími ve všech ohledech. Pak budeme účinnější, šťastnější, inteligentnější, a o trochu moudřejší a budeme se moci hrdě hlásit k tomu, že jsme lidskou bytostí.

Delia Steinberg Guzmán

Zbytečná lekce morálky, Godfried Schalcken

CO DĚLAJÍ MRTVÍ NA ONOM SVĚTĚ?

Jistý učedník mi položil tuto otázku a já mu nyní na ni odpovídám. Věřím však, že by nebylo na škodu, kdyby se všichni naši čtenáři dozvěděli o tomto tématu více.

Nejprve musíme prorazit cestu našemu chápání, neboť materialistická výchova, kterou jsme všichni ve větší či menší míře prošli, nám brání, i když podvědomě, probrat toto téma dostatečně přirozeně.

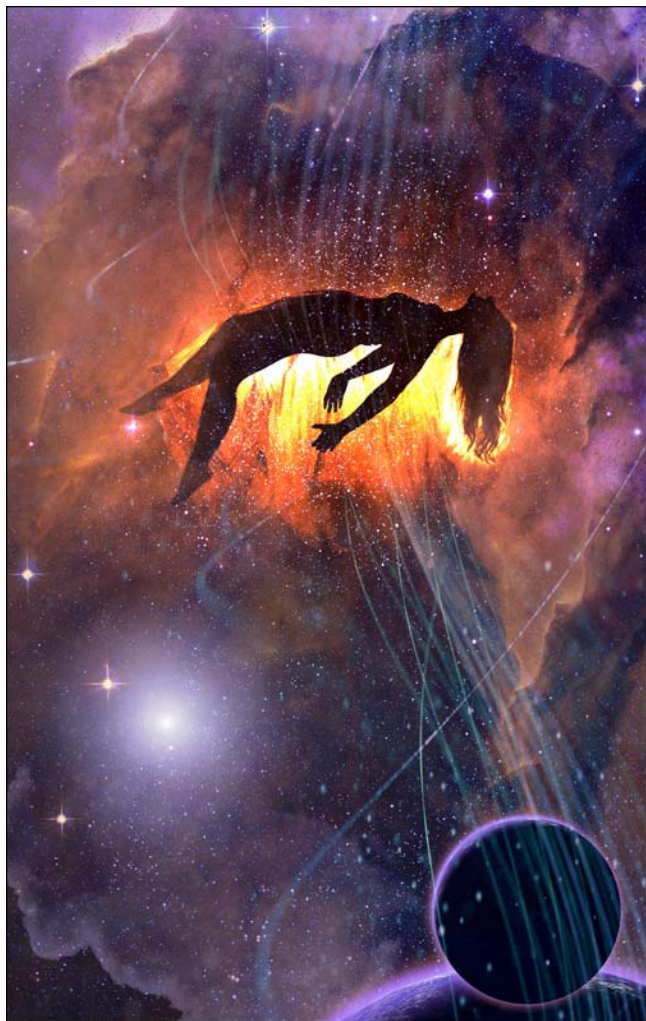
Otázka smrti, už ne jako subjektivního prvku, který podněcuje filozofické zkoumání, nýbrž jako něčeho skutečného, téměř hmatatelného, k čemu se neúprosně blíží každá inkarnovaná lidská bytost, byla, je a bude něčím znepokojujícím pro toho, kdo o ní přemýšlí opravdovým způsobem bez psychických úniků. Ani vnitřní jistota naší nesmrtnosti nestačí, abychom se dívali lhostejně na tento přirozený fenomén, který se nás všech dotýká.

Shakespeare vložil do úst Julia Caesara větu „odvážný umírá jednou a zbabělec tisíckrát“. Nevymyslel si ji, převzal ji z tradice, která ji velkému bojovníkovi, muži, jenž byl stěžejem mezi Římskou republikou a Římským impériem, připisuje. A nejdůležitější je, že toto je velká pravda,

neboť ten, kdo nevlastní morální hodnotu, umírá několikrát denně, pokaždé, když si představuje tuto záhadnou dámu, jež jednoho dne zaklepe na jeho dveře. Odvážní nebo moudří, kteří se věnují práci, jež převyšuje jejich vlastní individuální důležitost, a kteří to instinktivně či na základě poznání vědí, se netrápí více, než je nezbytné.

Nejen to, co jsem četl nebo slyšel, nýbrž i to, co jsem ve zkušenostech těžce přenositelných zažil, mi dovoluje tvrdit, že smrt neexistuje jako zastavení života, nýbrž pouze jako ztráta fyzického těla a jeho pramenů vitální a psychické energie. Když se naše Duše a vyšší části úrovní, utvářející to, čemu říkáme osobnost, oddělí od biorobota, prostřednictvím něhož se projevuje na materiální úrovni, přirozeně tíhne k radosti z tak vytouženého osvobození.

Stejně jako nás zahálí milosrdný sen, když se narodíme, abychom se lépe přizpůsobili novému okolí, další sen nás obejmě v okamžiku smrti, přestože není tak hluboký, neboť mnohé prvky, které utvářejí motory našeho jednání na této „straně světa“, přetrvávají až do přiblížení se nové reinkarnace. A podle míry zapomenutí, kterou karmicky potřebujeme, přejdou dokonce více či méně postřehnutelné do našeho příštího života.

Chápeme-li pod pojmem smrt zmizení prvků, o něž jsme se v této inkarnaci zajímali, smrt nenastane při dezinkarnaci, nýbrž navrácením se do inkarnace.

Smrt nás tedy nezasahuje natolik, jak obvykle věříme, neboť i nadále zůstáváme stejní, s našimi ctnostmi a s našimi nedostatky.

Takto tím, čím jsme nyní, budeme i po ztrátě našich fyzických těl. Co tedy dělají mrtví? Tedy... více méně to, co dělali v tomto životě, avšak osvobození od ohraničení své animální části. Neznamená to, že by pominuly jejich touhy a temné stránky, ale zářivá část jejich Duše se bude moci projevat mnohem snadněji a častěji.

I nadále jsou s námi, aktivně se účastní našich setkání a činností a mají rádi totéž, co měli rádi dříve. Neodpočívají, nýbrž sní na úrovni nebo v dimenzi mnohem zářivější, méně konfliktní a bez závislostí, kterým nás podrobuje tělo. Mají

jiné, ale nejsou nové, neboť nás doprovázely v průběhu našeho celého pozemského života.

„Pocit“ být dezinkarnován je pocitem větší lehkosti a menší náchylnosti ke starostem. Na základě svého úsilí přenést vám to, co se v tom stavu pociťuje, vám říkám, že jistým způsobem je to stav podobný tomu, který jsme zažívali jako děti nebo dospívající ve všech svých nádherných snech. Někteří z nás si je dokázali uchovat po celý svůj fyzický život, někteří ne. Avšak milosrdná smrt nás v tomto činí sobě rovnými a jako bychom, trochu zkušenější, znovu začínali.

Když vám říkám, že mrtví „jsou i nadále s námi“, nechci, abyste si to vyložili v tom smyslu, že inkarnovaní jsou na nich závislí. V každém případě jsou však, jak živí, tak mrtví vzájemně provázáni. Díky jistému druhu „telepatie“ nám posílají svá přání a obavy a my je stejně tak posíláme jim.

Přiznávám se, že vám záměrně podávám ohraničený výklad, neboť některé aspekty by mohly být špatně pochopeny, především v případě nejmladších čtenářů a těch, kteří mají méně zkušeností..., a těch, kteří se kvůli dřívější špatné výchově stále ještě bojí mrtvých a nechtějí na ně ani pomyslet.

Avšak pravdou je, že mrtví i nadále existují, a komunikují mezi sebou i s námi. Ti nejlepší dávají impulsy k tomu, aby se pokračovalo s prací ve prospěch lidstva, sprádají plány, které později „napadají“ nás inkarnované a také od nás dostávají naše vzpomínky, plány a stavy Duše. Nejsou našimi anděly strážnými, ale v určitých aspektech se jim podobají. Ti, kteří zemřeli v mladém těle, si uchovávají velkou energii a entuziasmus, jež vkládají do práce, kterou uskutečňují. Doprovázejí osamocené příbuzné a přátele, sklánějí se nad pracovními stoly, našeptávají dámám ty nejvznešenější city nebo alespoň barvu šatů, do které by se měly ten den obléknout. Oni se necítí mrtvými a často jsou překvapeni, když je nevnímáme..., i když jejich vlastní rozhovory, písně a práce je udržují zdravě zaneprázdněnými.

Co dělají mrtví? Tedy... prostě prožívají stejně dobrodružství jako my... a občas se ptají: co dělají živí?... Je to prosté!

Jorge Ángel Livraga

VULKÁN GIORDANO

Moudrost má přednost přede vším ostatním a nijak se nám nevyhýbá a není k naší cestě lhostejná. Sama nám spěchá vstříc, oči nám protírá, jako orlí mláďata nás přivyká hledět do slunce a náš zrak díky ní neustále sílí.

Giordano Bruno, *To Divine Rudolphus II.*,
Praha 1588

Poselství jeho díla

Přestože Giordano Bruno žil v letech 1548–1600, svými idejemi předběhl svou dobu o několik století. Za své myšlenky a odvahu je prosazovat ale zaplatil životem: 17. února roku 1600 byl v Římě upálen. Jelikož dodnes z jeho filozofie čerpáme poznání i inspiraci pro život, připomínáme si v tomto měsíci jeho památku i mimořádné dílo.

Nechceme přinést další výčet spisů, které vyšly z ruky filozofa, astronoma, polyglota, učitele umění paměti a jedné z největších renesančních bytostí. Spíše bychom rádi poukázali na rozsah jeho úvah, které mu přinesla filozofie. A snad tím dokážeme vzbudit trochu zvědavosti...

Část jeho myšlenek je věnována etice (nazývá ji dokonce nejmilejší mezi dcerami Múz) a nastavuje člověku zrcadlo odkrývající jeho nevědomost, omezenost a pýchu, s jakou je staví

na odiv. Zároveň útočí i na hrabivost, chování národů Evropy vůči domorodcům za oceánem nebo na náboženství, které brání člověku projevit jeho přirozené city. Morální život se dle Bruna řídí stejnými zákony jako Příroda sama.

Vesmír je nekonečný. V tom navazuje na Mikuláše Kusánského, a dokonce předčí Mikuláše Koperníka a bere jeho Slunci výsadní postavení být středem. Teologicky se na svět dívá tak, že všemohoucí Bůh nemůže stvořit něco menšího než nekonečné univerzum projevující se nádhernou harmonií. Dospívá k tomu, co bychom nazvali panteismem, protože vnímá za základ kontinuity vesmíru duši světa, jejíž částičky jsou obsaženy v každé věci a zároveň každá z těchto částí v sobě skrývá obraz celku.

Pražská kapitolka

Věčný poutník Evropou Giordano Bruno strávil během svého života šest měsíců v Praze. Jak sám uvedl při výslechu inkvizicí v roce 1592: *Dal jsem zde do tisku knihu o geometrii a věnoval ji císaři Rudolfovi II. Dostal jsem od něho tři sta tolarů.* Do Prahy přijel o Velikonocích roku 1588. Bohužel není známo, kde bydlel ani čím se zabýval. Víme

pouze, že zde vydal dvě, zřejmě již připravené, knihy.

Jordanus Brunus Nolanus de specierum scrutinio et lampade combinatorio Raymundi Lullii, doctoris heremitaie omniscii prope modumque divini (O zkoumání pojmů a umění kombinačním Raymonda Lulla, poustevníka učeného, všeznajícího a svým způsobem božského). Knížečka zahrnuje jakási cvičení v latinské gramatice. Jde o kombinace třech základních pojmů: dobro, velikost, trvání. Bruno byl nadšen Lullovy studií struktury jazyka, ale jako renesanční filozof i jeho zájmem o pythagoreismus, mystiku a hermetismus.

Historikové uvádějí, že Bruno, když přišel do nějakého sídelního města, obvykle sepsal spis o Lullově nauce, nabídl ji místnímu vladaři jako poučení o magii a tajných vědách a připojil návod, jak se učit cizím jazykům. Vladař ho přijal a doporučil univerzitě ve městě. Jakmile ale Bruno přednesl své myšlenky o univerzu a přidal kritiku oficiálních učení, musel univerzitu i město opustit.

V Praze vydal spis u pražského tiskaře Jiřího Černého z Černého Mostu a věnoval ho španělskému

vyslanci donu Guillenovi de San Clemente. Ten se měl údajně považovat za vzdáleného potomka Raymonda Lulla. Snad i proto finančně podpořil vydání dalších Brunových spisů a mohl mu zprostředkovat audienci u císaře.

Objemnější spis o sto osmnácti stranách vydaný v Praze nesl název *Jordani Bruni Nolani Articuli centum et sexaginta adversus huius tempestatis mathematicos atque philosophos centum item et octoginta praxes, ad totidem promlemata, caeteris quadam ardua, quaedam vero impossibilia, possibili et faciliore negotio persequenda (Sto šedesát článků proti soudobým matematikům a filozofům a také sto osmdesát řešení téhož počtu problémů, které ostatní pokládají za obtížné nebo dokonce neřešitelné, snadno a jednoduše provedených).* Kniha vyšla u knihaře Jiřího Dačického.

Bruno odjíždí z Prahy a netuší, že mu zbývá pouze o málo více než tři roky svobody. Posledních osm let svého života stráví ve vězení a v utrpení. Tři roky po upálení je oficiálně zakázáno veškeré jeho dílo i myšlenky... Po několika staletích znovu ožívá jako duch renesance.

Dana Gabrielová

Giordano Bruno, detail sochy v Římě

ALCHYMISTA, JORGE ÁNGEL LIVRAGA

Mladá Jarní panna se pomalu měnila ve Velkou Matku Přírody; lidé jí říkali Léto... Pablo Simon nosil bílou tuniku nově Zasvěcených; na levé paži měl horizontální symbol vnímavosti, spolehlivosti a poslušnosti. Bratr Jedenáct si s ním smluvil schůzku, aby mu sdělil důležité novinky. Noc za úplňku byla zaplavena proudy voňavých vánek sestupujících z hor.

„Buď pozdraven, Pablo Simone, nebo spíše bratře Sto šedesát tři!“

„Buď pozdraven, ctihodný bratře! Jak příjemný vánek...! Pro koho se Příroda tak vyzdobila? Její krása je stále sladší, zralejší...“

„Očekává Manžela..., aby mu představila své Dítě. Nevšiml sis, že když nastane doba květu, pupeny na větvích a zpola dostavená hnízda něco očekávají?“

„Ano..., ale koho?“

„Také očekávají Manžela. On je políbí, vydá se na lov a vrací se, aby poznal plod své lásky. Pak končí vláda Manželky a koruna, která vypadala jako amfora, se otočí a ukazuje k nebesům.“

„Tento jazyk je velmi nejasný, ale ačkoli nerozumím jeho skladbě, cítím všeobecný význam, který se v něm ukrývá. Někdy takto mluvil bratr Justino... Bude s mým zasvěcením spokojen?“

„A jak! Pokud jsi ho, v což věřím, uskutečnil ze srdce.“

„O tom nemějte žádné pochyby; žijí pouze proto, abych sloužil Lidstvu prostřednictvím univerzální moudrosti v bezejmenném náboženství Nepojmenovaného Božství.“

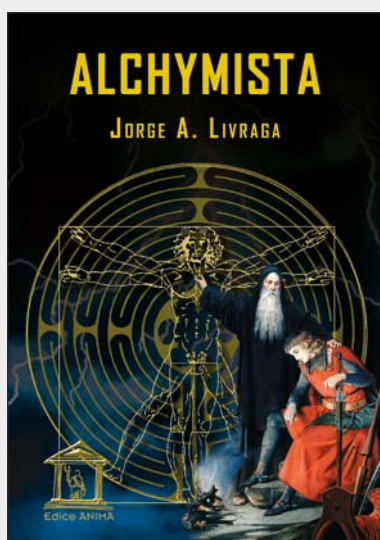
„Taková slova jsou nektarem, ze kterého andělé vyrábějí med spravedlivých. Sbírají ho z duší, které rozkvétají... Možná se jednou přesvědčíš,

že to, co jsem právě řekl, je něco víc než metafora. Příroda je jedna; ale my ji rozdělujeme, a když nám roztráštěná leží v rukou, pláčeme, protože ji nevidíme žít, a proklínáme Boha, že ji učinil prázdnou a mrtvou. Ale vzpomeň si, bratře, že my sami jsme vrahové Přírody. A jenom my ji můžeme vzkřísit; věda a náboženství to společně jednoho dne dokážou. K tomu je zapotřebí, aby se ta první oprostila od hloupého postoje, věřit jen tomu, co lze vidět a čeho se lze dotknout, stejně jako od ješitnosti myslet si, že současní vynálezci jsou mnohem lepší než ti z minulých dob. Tedy, ve vrcholných

okamžicích evoluce národů existovali ti, kteří věděli o kulatosti Země, o heliocentrické soustavě a o existenci neviditelných tvorů a o éterických bytostech, které se v tomto prostředí rozvíjejí stejně jako ryby ve vodě. Některé z těchto věcí se za pár století stanou obecně známými a jiné počkají déle; tehdy se budou vědci smát našim současným mudrcům tak, jako se tito dnes smějí vědcům, kteří žili před dvěma sty lety.“

„Jakou mírou měříte, takovou vám bude odměřeno...“

„Je to tak. Co se týče náboženství, je rozbité do několika podnáboženství a na tisíce sekt v rámci nich. Lidé, místo aby uctívali To, na co poukazují různí Učitelé, ať už Ježíš, Mohamed nebo Mojžíš, uctívají tyto ‚poukazovatele‘, jako by byli různými bohy v boji na život a na smrt, a ne inkarnacemi neboli Syny Jediného Otce. Při studiu náboženství zjistíš, že instruktoři jakékoli doby učili totéž, lišíce se pouze historickým a zeměpisným přizpůsobením; že se nikdo z nich nenazýval Bohem a že to, v čem se neshodují, jsou vsuvky týkající se rituálních otázek zaváděných s hanebnými úmysly...“

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

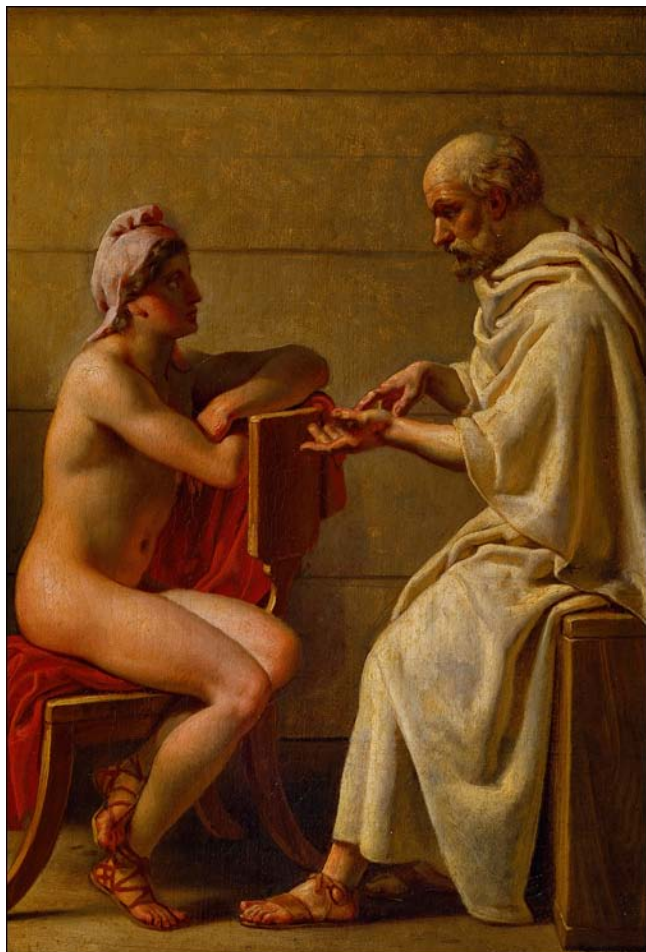
CESTA HRDINY V MÝTECH

Cesta, hrdina, mýtus – tři slova, která jsou spolu úzce spojena. Každý hrdina v mýtech prochází určitou cestu. Na začátku má hrdinské odhodlání něco dokázat, něco změnit, ale teprve prožitá cesta neboli praxe z člověka vykuje héra. Hrdina má vždy jednoho z rodičů božského původu a druhého ze světa lidí. Božský původ poukazuje na vnitřní potenciály, na latentní schopnosti, které má, ale které je potřeba probudit. Stane se to však až ve chvíli, kdy začne jednat. Není to nikdy snadné! Je potřeba velké odvahy a sebezapření, jako například když musí bojovat s různými příšerami nebo draky.

Dodnes se dochovalo mnoho mýtů z různých kultur, které vypráví příběhy o tomto nelítostném boji: ze starého Řecka známe Heraklův souboj s Lernskou hydrou, krétská tradice vypráví o střetu hrdiny Thesea s Minotaurem, svatý Jiří musel svést bitvu s drakem. Všechny tyto děsivé obludy symbolizují především vnitřní překážky na naší životní cestě, které nám brání být lepší, moudřejší, statečnější a splnit si své sny. Jsou to různé strachy, egoismus, lenost, hltavost, závist a další neřesti.

Mýty jsou pro nás inspirací, protože odkazují na nadčasové modely chování, odhalují to, co se odehrává v naší duši. Proto nám mohou pomoci poznat sebe sama a nalézt sílu, která je v každém z nás. Jinými slovy, v každém z nás spí hrdina. Náš život se může stát onou hrdinskou cestou, na níž ho probudíme. Pokud ale zůstaneme u snění o hrdinství, nikdy se nic nestane a sen se jednoho dne rozplyne.

Zkusme přejít z břehu snění na břeh jednání. Jak to udělat? Příkladem může být Herakles, který se ocitl na rozcestí a musel se rozhodnout. Volba spočívala mezi obtížnou cestou ctnosti a snadnou cestou neřesti. *Tam se před ním objevily dvě urostlé a vysoké ženy a šly k němu. Jedna z nich byla spanilá na pohled a krásná od přírody, její pleť zdobila čistota, oči jí krásně stud, chování zušlechťovala skromnost, a oděna byla v šat barvy bílé. Druhá byla dobře živená, vše na ní jen kypělo. Byla nalíčená, takže vypadala bělejší a červenější, než byla ve skutečnosti, nesla se až nepřirozeně zpříma, oči měla dokořán otevřené, oblečená byla v oděv, který uplatňoval její mladistvý půvab.*

Sokrates a Alkibiades, Christoffer Wilhelm Eckersberg

Často se prohlížela, pozorovala, zda se za ní někdo otáčí, a každou chvíli se dívala na svůj stín.

Xenofon: *Vzpomínky na Sókrata*

Každá z cest je personifikována krásnou ženou, která lákala Herakla sliby výhod. Herakles se rozhodl mezi životem naplněným nesnadnou obecně prospěšnou prací, nebo životem spojeným s pohodlnou zahálkou. Zvolil cestu obtížnou, cestu hrdinství, cestu ctnosti, během které se postupně učil uměřenosti a sebeovládání. Každé vyhnanství a službu zároveň využíval jako příležitost k pomoci lidem a překonávání daného pokušení. Zdolává překážky, které mu do cesty stavěla Héra, postupně narostl a získával další ctnosti. Činy hrdinů jsou příkladem snahy překonat sama sebe, nalézt pravdu a být užitečný pro ostatní.

Nejedná se o to, kolik toho víme, ale jestli se podle toho chováme. Vždy záleží na činech. Překonáme strach ze změn? Podnikneme hrdinskou cestu svým nitrem i životem, nebo raději budeme

i nadále žít v pohodlnosti? Ten, kdo ovládl sám sebe, znemožňuje, aby ho ovládal někdo jiný. Musíme vědět, co chceme, mít v životě cíl a také vědět, jak ho dosáhnout. Mít svůj vnitřní motor, vědět co je správné a také podle toho jednat. Mít odvalu se rozhodnout, že vezmeme život do svých rukou a budeme jednat vědomým způsobem. Odvázat se být sám sebou navzdory okolnostem.

Odvahu potřebujeme, abychom překonali netečnost, což je na psychické úrovni strach, a na fyzické jsou to lenost a pohodlnost. Překonání netečnosti vyžaduje vždy odvalu a úsilí a zároveň přináší i riziko. Pokud něco děláme, musíme počítat s vítězstvími i s prohrami, ale přesto nikdy nic neztrácíme. Vítězství nás posilují a upevňují naši sebedůvěru. Prohry by nám měly přinést ponaučení a zkušenosti. Zkrátka to, co je obtížné, je i cenné. Moc je cesta od Ideje k jejímu uskutečnění, kterého lze dosáhnout s pomocí vůle. Cesta hrdiny v mýtech, která může být i tou vaší, je odrazem tří magických slov: chtít, odvážit se, moci.

Kateřina Zámečníková

Herkulův triumf, Giovanni Battista Tiepolo

EGYPTSKÁ MALBA

Starověké egyptské umění dodnes obdivujeme stejně jako celý starověký Egypt. Je naprosto nezaměnitelné a také velmi odlišné od všeho, co následovalo. Dokáže nás okouzlit, aniž by využívalo perspektivu, šerosvit nebo jiné techniky umožňující co nejvěrnější zpodobnění reality. Ať už bychom ho popsali jakkoli, slovo „realistické“ bychom pravděpodobně nepoužili. Přesto bylo cílem egyptského umělce co nejvěrněji zobrazit realitu.

Jak je tedy možné, že je výsledek natolik odlišný? Odpovědí může být vnímání reality v této jedinečné civilizaci.

Staří Egypťané byli přesvědčeni, že tu skutečnou, nepomíjivou, věčnou stránku věcí nedokáží zprostředkovat naše smysly. Jak věrně zobrazit kompletní scénu, když se z hlediska pozorovatele mnohé osoby nebo předměty překrývají? Jak znázornit pouze jeden jediný okamžik, který je v dané chvíli možné vidět, když je pro úplné pochopení situace důležitý jeho vývoj v čase?

Egypťané si přáli zachytit skrze své umění to věčné, trvalé: skutečnou podstatu věcí nebo událostí. A právě to naše fyzické smysly neumožňují. Vzpomeňme na Exupéryho Malého prince: *Co je důležité, je očím neviditelné.* Ani pro Egypťany

nebylo to důležité viditelné fyzickými očima. A koneckonců, myslím, že ani pro dnešního člověka není. Čeho a koho si vážíme a proč? To se málokdy zakládá na něčem viditelném... Jsou to spíše vnitřní vlastnosti lidí a věcí, které pro nás mají ten největší význam.

Egyptští umělci byli spjati s náboženstvím své země, *pojímali formy metafyzickým způsobem a snažili se bez přestání hledat vyšší kvality ukryté za vzhledem věcí a bytostí a usilovali o to, aby vystavěli jejich skutečnou přirozenost pohrdající jejich přechodným vzhledem a vším, co bylo spojeno s optickým klamem* (Egypt, symbolismus a archeologie, Nová Akropolis).

Aby mohli tuto vnitřní skutečnost a věčnost otisknout do uměleckého díla, vypracovali Egypťané celou řadu principů a nástrojů, jimiž se jejich umění řídilo a které mu vtiskly jeho nezaměnitelný charakter. Díky nim bylo možné překročit zákony fyzické reality, dotknout se podstaty, očistit obraz od všeho pomíjivého, a umožnit tak divákovi jeho plné pochopení.

Prvním principem, který byl pro tento účel využíván, byl *princip asociace hledisek*. Ten spočívá v kombinaci různých úhlů pohledu na jeden objekt tak, aby mohly být zachyceny všechny jeho

důležité aspekty. Nejtypičtějším příkladem je zobrazení postavy. Pokoušeli jste se někdy postavit jako figury na egyptských reliéfech? Pokud ano, víte, že to fyzicky není možné. Obličej z profilu, na něm oko zepředu, trup zepředu s pánví natočenou ze tří čtvrtin, končetiny z profilu... Naprosto nereálný postoj, který však umožňuje vidět nejcharakterističtější linie každé části těla. Stejně se zachází se zobrazením prostoru (po řece viděné shora plují kachny vykreslené z profilu) i času: jednotlivé okamžiky zobrazovaných událostí jsou řazeny za sebe jako snímky filmu; vidíme tak jednotlivé fáze lovu, boje či stavby chrámu.

Princip odstranění masek různými metodami řeší problém překrývajících se objektů. Abychom mohli spatřit obsah zavřené schránky nebo hnízdo ukryté v koruně stromu, zobrazí je umělec v řezu, a umožní nám tak vidět dovnitř. Nebo vidíme celistvou schránku a nad ní její obsah, případně strom, nad ním hnízdo, nad hnízdem vejce a nad vejci ptáka. Při znázorňování hloučku osob, ať už spolustolovníků při hostině nebo skupiny hudebníků, rozestaví jednoho vedle druhého: všichni jsou pro danou situaci důležití, a je tedy potřeba, aby byli všichni dobře viditelní.

Princip různých velikostí věrně odráží fakt, že Egypťané přisuzovali větší význam vnitřnímu

a nadčasovému než fyzickému a viditelnému. Velikost postav nikdy nezrcadlila jejich fyzickou výšku. Vždy odpovídala velikosti vnitřní, morální, velikosti charakteru. Zároveň tak byla vyjádřením přirozené společenské hierarchie. Faraón byl zobrazován vyšší než jiní lidé, otec, jenž byl odpovědný za celou rodinu, vyšší než ostatní její členové, člověk menší než bohové, dokonalé vzory ctností.

Přidejme práci s barvami a jejich symbolismem, s liniemi, jejichž rozmanitá zakřivení vyjadřovala různé fyzické a psychické stavy postav, a další podobné zákonitosti, a dostaneme komplexní soubor grafických výrazových prostředků ve starém Egyptě, které jeho umění dodávají na jedinečnosti.

Všechny tyto výrazové prostředky nebrání hledání čisté krásy, v egyptských dílech často znázorňované, protože krása je také odpočinkem pro oko a zastavením pro duši, píše francouzská egyptoložka Claire Lalouette v knize Egypt. Nejen že nebrání, ale dokonce ho umožňují. Neboť dokázaly zachytit něco trvalého a hlubokého, co nám starověká egyptská civilizace odkázala a co nás i dnes, po tisících let, dokáže zastavit a okouzlit.

Tereza Goliášová

Aniho papyrus

PROGRAM AKTIVIT

ÚNOR

EMOCE A INTELIGENCE

Úterý, 7. února 2023 19 hodin

Přednáška na YouTube

RENEŠANČNÍ VĚDA

Přednáška s videoprojekcí

k 550. výročí narození

Mikuláše Koperníka

BŘEZEN

SPARTÁNSKÉ UČENÍ O STRACHU

Úterý, 7. března 2023 19 hodin

Přednáška na YouTube

FILOZOF MASARYK

Přednáška

DUBEN

I-ŤING

Úterý, 4. dubna 2023 19 hodin

Přednáška na YouTube

MYSL – PŘÍTEL NEBO NEPŘÍTEL?

Přednáška

SEDM ZÁKONŮ PŘÍRODY

Přednáška

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života.

Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

ČLOVĚK A UNIVERZUM

ODKAZ DÁVNÉ INDIE

ZÁHADY TIBETU

BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

MOUDROST ČÍNY

VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

ARISTOTELES

PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

DŮLEŽITOST VÝCHOVY

EGYPT

ŘÍM A STOIKOVÉ

DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

DĚJINY A MYTOLOGIE

HISTORICKÉ CYKLY

SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST

KONCENTRACE

PAMĚŤ

IMAGINACE

VŮLE atd.

*Porozumíme-li zákonům,
které řídí přírodu,
pochopíme i to,
co řídí nás,
a naopak.*

Giordano Bruno